

Remissvar

Stockholm 2026-03-19

Till: registrator.rlk@regionstockholm.se

Life science-strategi för Stockholm-Uppsalaregionen

Dnr: RS 2025-0671

Läkemedelsindustriföreningen (Lif) har genom remiss den 7 januari 2026 beretts tillfälle att lämna synpunkter på remitterad Life science-strategi för Stockholm-Uppsalaregionen.

Sammanfattning

- Den globala läkemedelsmarknaden präglas av geopolitisk turbulens, förändrade handelsrelationer och att Europa förväntas bära sin proportionerliga andel av finansieringen för läkemedelsutvecklingen. Det är positivt att strategin innehåller en beskrivning av omvärldsläget men Lif anser att den geopolitiska turbulensen och dess konsekvenser för läkemedelsbranschen och Stockholm-Uppsalaregionen inte har beaktats i tillräcklig utsträckning. Denna utmanande utveckling bör belysas tidigare i strategin och beaktas tydligare i strategins målsättning och utvecklingsområden.
- Investering i nya läkemedel är nyckeln till ledarskap inom life science. För att nå strategins målsättningar om stärkt konkurrenskraft för ökade forskningsinvesteringar från företag är det nödvändigt att resultatet från sådana investeringar i form av nya läkemedel används.
- Det är positivt att strategin betonar vikten av långsiktig finansiering inom ramen för forskning och innovation. Det är dock viktigt att även näringslivets förutsättningar betonas. För att Stockholm-Uppsalaregionen ska kunna stärka positionen som internationellt ledande inom life science behövs en tydlig avsiktsförklaring från både Region Stockholm och Region Uppsala avseende finansiering av tidig implementering och användning av nya innovativa läkemedel. En sådan avsiktsförklaring bör omfatta snabb utvärdering som fullt ut beaktar läkemedels bidrag till samhällsekonomin och regionens utveckling samt betalningsvilja för innovation,
- Lif tillstyrker att strategin förenar beredskap, resiliens och miljö/klimat under det samlade begreppet, *Hållbar utveckling*. Lif anser att vaccination bör lyftas fram i detta sammanhang som ett särskilt värdefullt förebyggande verktyg, där Stockholm-Uppsalaregionen kan inta en ledande roll i införandet och användningen av nya vacciner.
- Strategins regionsövergripande karaktär skapar många möjligheter att nå de högt uppsatta målsättningarna men även utmaningar med att samordna båda regionerna med tillhörande kommuner och lärosäten både praktiskt och budgetmässigt.

Allmänna synpunkter

En stark och närvarande läkemedelsbransch är en förutsättning för en högkvalitativ hälso- och sjukvård och en strategisk tillgång för svensk tillväxt, välbefinnande och folkhälsa. Sverige har en stark position inom Europa, exempelvis med en läkemedelsexport på 150 miljarder kronor årligen vilket utgör drygt sju procent av den totala svenska exporten. Stockholm-Uppsalaregionen har en särställning inom Sverige genom omfattande universitets- och

regionsjukvård, en stark forskningsmiljö och en hög koncentration av forskande läkemedelsföretag. Det gör regionen strategiskt viktig för utvecklingen av hälso- och sjukvården och för att stärka Sveriges position som en ledande life science-nation, men denna position utmanas nu genom stora förändringar på den internationella läkemedelsmarknaden, och kan inte tas för given.

Investering i nya läkemedel är nyckeln till ledarskap inom life science

Redan i den tidigare Life science-strategin för Stockholm lyftes värdet av life science-sektorn för Sverige och i Region Uppsalas Regionala utvecklingsstrategi för 2026–2029 finns målsättningen att stärka life science-sektorn och dess internationella lyskraft. Trots dessa ställningstaganden är det tyvärr ett faktum att svensk hälso- och sjukvård och svenska patienter inte har tillgång till nya läkemedel i den utsträckning som behövs för att kunna nå målen för life science. Sverige är bland de länder som investerar minst i nya läkemedel, och rankas på plats 17 av 22 europeiska länder gällande hur stor andel av BNP som investeras i nya läkemedel. Sverige utmärker sig vidare som ett lågprisland. TLV:s internationella prisjämförelse visar att de svenska priserna 2025 för läkemedel som saknar generisk konkurrens är 18 procent lägre än genomsnittspriset i de jämförda europeiska länderna. Denna prislåga speglar den låga svenska betalningsviljan för läkemedel som har direkt påverkan på såväl tillgången till behandlingar som Sveriges attraktivitet för kliniska prövningar och andra företagsinvesteringar inom life science-sektorn.

USA har under flera decennier finansierat en oproportionerligt stor andel av kostnaderna för läkemedelsutvecklingen genom tidig och omfattande användning av nya läkemedel. Under 2025 har den amerikanska politiken, genom tullar och ny prispolitik för läkemedel som slår mot hela värdekedjan, ställt förväntan på EU och därmed Sverige att ta ökat ansvar och finansiera sin andel av utvecklingen av nya läkemedel. Sveriges svaga position vad gäller investering i nya läkemedel tydliggör behovet av att öka bidraget till framtidens behandlingar genom ökad investering i nya läkemedel. Uteblivna satsningar på tidig användning av nya läkemedel riskerar att leda till ökade kostnader och ledtider i hälso- och sjukvården, mer sårbara försörjningskedjor och uppskjutna eller uteblivna företagsinvesteringar och kliniska prövningar. Stockholm-Uppsalaregionen kan utifrån sin styrkeposition agera tydligt och attrahera företag att lansera nya läkemedel tidigt och investera i kliniska prövningar och annan FoU. I den tidigare life science-strategin för Region Stockholm (RS 2019-0751) identifierades att implementering av ny innovation är en samhällsviktig angelägenhet och i Region Uppsalas Innovationsstrategi vill man undanröja hinder för innovation och främja implementering. Kapaciteten att tillgodogöra sig nya innovativa behandlingar kommer framöver att få ökad betydelse för såväl samhällskostnader och hälsoutfall som för Stockholm-Uppsalaregionens konkurrenskraft.

Att det i remissen uttalas att syftet med strategin är att stärka förutsättningarna för aktörer inom Region Stockholm och Region Uppsala att uppnå excellens inom forskning och innovation, ökad tillväxt samt stärkt patientnytta är en viktig utgångspunkt. Men utifrån vad som beskrivs ovan krävs även investeringar från det offentliga. Genom att tydligt visa en vilja att investera i läkemedel tidigt kan Stockholm-Uppsalaregionen ta ledarskap i att öka läkemedelsföretagens intresse för Sverige. Det i kombination med de strategiskt viktiga resurser som regionen har tillgång till i form av forskningsinfrastruktur, avancerad hälso- och sjukvård och strukturer för att tillhandahålla hälsodata skapar förutsättningar för regionen att ta nationellt ansvar för att tidigt implementera nya läkemedel. Därigenom kan både regionen och företagen få tillgång till tidig evidensgenerering som underlättar efterföljande beslut om fortsatt implementering. Hälso- och sjukvården i Region Stockholm och Uppsala behöver förutsättningar för att implementera,

använda och följa upp nya läkemedel på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Sådan tidig användning underlättas om regionerna redan deltagit i de företagsinitierade kliniska prövningar som ligger till grund för det regulatoriska godkännandet. Att avsätta särskilda medel för att möjliggöra en sådan utveckling bör vara prioriterat givet strategins tydliga och ambitiösa målsättning att bli ledande inom life science.

Stockholm-Uppsalaregionen har ett bra utgångsläge för att stärka sin internationella konkurrenskraft genom sin strategiskt viktiga roll i Sverige, men den internationella konkurrensen om läkemedelsföretagens investeringar blir allt tuffare. Det krävs ett strategiskt och proaktivt agerande från såväl Region Stockholm som Region Uppsala för att behålla och förstå branschens behov och identifiera kritiska länkar i innovationsekosystemet. Om det görs, kan investeringar attraheras till regionen och bidra till ökad sysselsättning, tillväxt och motståndskraft.

Internationell positionering inom forskning och klinik

Lif välkomnar att internationella samarbeten, regional marknadsföring och en aktiv roll i EU lyfts i strategin. Det är viktigt att Stockholm-Uppsalaregionen uppfattas som konkurrenskraftig, inte bara nationellt, utan även i internationella sammanhang. För att attrahera investeringar behövs aktiv och uthållig internationell marknadsföring med ett tydligt erbjudande direkt riktat till läkemedelsföretag.

Eftersom den internationella konkurrensen är hård behöver Stockholm-Uppsalaregionen även tillsammans med Sveriges övriga regioner gemensamt marknadsföra hela det svenska erbjudandet till läkemedelsföretagen på motsvarande sätt som andra europiska länder gör. Det bör göras i större utsträckning än vad Sverige gjort hittills. Först måste intresset för Sverige väckas och därefter kan de svenska regionerna konkurrera om var investeringarna ska etableras. Stockholm-Uppsalaregionen har alla förutsättningar för att vara ledande i detta gemensamma arbete.

För globala forskningsintensiva företag är beslut om var investeringar i forskning och utveckling ska placeras resultatet av en samlad bedömning av en mängd faktorer. Tillgång till excellenta akademiska forskningsmiljöer med ledande kliniska experter är en viktig komponent, men inte tillräcklig. Andra viktiga faktorer är tillgång till kvalificerad arbetskraft, möjlighet till samverkan mellan företag, akademi och hälso- och sjukvård, regulatoriska förutsättningar, tillgång till hälsodata, implementering av nya läkemedel samt konkurrenskraftiga skatteincitament. Vikten av de signaler som Stockholm-Uppsalaregionen skickar kan inte underskattas och måste överträffa de från andra länder för att lyckas i konkurrensen.

De beskrivna behoven kopplade till forskning och innovation har ett huvudsakligt fokus på akademien, vilket är viktigt för att säkerställa Stockholm-Uppsalaregionens och därmed Sveriges position som ledande forskningsnation. Denna del av strategin kan stärkas ytterligare genom att tydliggöra hela ekosystemet för forskning och samspelet mellan olika aktörer. I detta sammanhang bör de forskande läkemedelsföretags roll som forskningshuvudman och forskningsfinansiär beaktas utifrån att näringslivet står för den största andelen av forskningsinvesteringar nationellt, men som ytterligare kan öka genom en forskningspolitik som är nära kopplad till näringspolitiken.

En grundläggande förutsättning för utveckling av nya innovativa behandlingar är tillgång till hälsodata genom hela utvecklingskedjan från preklinisk forskning till RWE-studier efter marknadsgodkännande. Effektiva och förutsägbara processer för forskande läkemedelsföretag att få tillgång till hälsodata från Region Stockholm/Uppsala skapar förutsättningar för att fler forskningsinvesteringar förläggs till regionen. Centrum för hälsodata i Region Stockholm utgör ett viktigt första steg mot en sådan process men behöver ytterligare prioriteras för att fullt ut kunna konkurrera med motsvarande strukturer i andra länder om företagens forskningsinvesteringar.

För att stärka Sveriges attraktionskraft som forskningsnation behövs miljöer där universitet, företag och hälso- och sjukvård kan arbeta tillsammans kring gemensamma forsknings- och utvecklingsprojekt. Forskare och kliniska experter behöver också goda möjligheter att vara aktiva i internationella forskningssammanhang och kunna vara aktiva i att under karriären röra sig mellan akademi, vård och näringsliv. En sådan rörlighet bidrar till kunskapsöverföring och stärker ekosystemet från forskning till praktisk tillämpning. Lif vill betona att en central del av den internationella marknadsföringen är att prioritera svenska kliniska experters deltagande på internationella konferenser, inom internationella forskningsprojekt och globala kliniska läkemedelsprövningar.

Goda ambitioner för hållbar hälsa

Lif vill särskilt lyfta det välgjorda sammanförandet av "beredskap och resiliens" samt "miljö och klimat" under det gemensamma paraplyet "hållbar utveckling". Vi föreslår att begreppet "hållbar hälsa" kan användas istället för "hållbar utveckling" som ett samlande begrepp för dessa områden i en life science-strategi, då det tydligare speglar sambandet mellan förebyggande insatser, miljömässig påverkan och långsiktig hälsa.

Vidare anser Lif att strategin med fördel kan lyfta fram det specifika värdet av vaccination när preventiva åtgärder diskuteras. Stockholms-Uppsalaregionen har goda möjligheter att ta en ledande roll i införandet och användningen av nya vacciner, liksom andra läkemedelsinnovationer. Detta skulle både stärka regionens position gentemot företag som utvecklar vacciner och bidra till ökad folkhälsa.

När det gäller målsättningen att forskning, innovation och implementering ska bidra till att minska klimat- och miljöpåverkan från produktion och användning av läkemedel, vill Lif understryka att offentlig upphandling är ett viktigt verktyg för att driva denna utveckling framåt. Detta under förutsättning att det medicinska värdet fortsatt har högsta prioritet. Genom att använda upphandling strategiskt kan regionen främja hållbara och innovativa lösningar utan att kompromissa med kvaliteten i vården.

Samordningen mellan regionerna och samverkan med samtliga aktörer blir avgörande

Av remissen framgår att strategin ska ersätta den tidigare strategin för Region Stockholm men det saknas en beskrivning av hur strategin förhåller sig till Region Uppsalas tidigare strategier som fortsatt är aktuella. Det är önskvärt att kopplingen till regionernas nuvarande strategier på angränsande områden tydliggörs.

För att den remitterade strategin ska bli ett tydligt nästa steg från den tidigare strategin för Region Stockholm (RS 2019-0751), Region Uppsala (Innovationsstrategi för hälso- och

sjukvården och tandvården inom Region Uppsala) och den avsiktsförklaring som beslutats mellan regionerna behöver samordningen mellan samtliga aktörer inom life science-sektorn i Stockholm-Uppsala-regionen vidareutvecklas. Sverige har generellt en styrkeposition med en öppen samverkan mellan akademi, näringsliv och hälso- och sjukvården, men för att nå sin fulla potential krävs en tydlig styrning från båda regioner.

Lif välkomnar att det av strategin framgår att samordningen beaktats genom att det arbete som genomförs och utvecklingen i Stockholm-Uppsala-regionen kommer att utvärderas och följas upp. Lif efterfrågar att företagen görs delaktiga i utvärderingen givet företagets framträdande roll inom Stockholm-Uppsala-regionens life science-ekosystem.

Lif uppskattar möjligheten att lämna synpunkter på den remitterade strategin och vill samtidigt understryka att samverkan inom ekosystemet är en nyckelfaktor för att strategin ska omsättas i konkreta åtgärder och handlingsplaner. Lif ser därför fram emot att delta aktivt i det fortsatta arbetet med att förverkliga strategin och bidra till att de uppsatta målen nås.

Med vänliga hälsningar

Sofia Wallström
Generalsekreterare